

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Na Dunaji, 17. decembra.

Za § 2. brambne predloge je glasovalo 180 poslancev, zoper pa 133, torej večina spet ne zadostuje. Jutri bode volitev komisijona ad hoc.

Za volitev državnega poslanca na Dolenjskem.

V malo dnéh todo dolenjske kmetске obšine volile volilne može, kateri bodo volili poslanca v državni zbor na mesto umrlega grofa Barbo. Volila bode kmetška skupina Kočevje, Trebnje, Radeče. V zadnji državnozborni volitvi sta si stala dva kandidata nasproti, narodni in eden od naše politički nasprotne stranke postavljeno. Pri zdanji volitvi kakor se čuje ljubljanski kazinoti ne bodo postavili svojega kandidata, kajti kakor smo mi, isto tako so oni sami prepričani popolnem, da zmagali ne bodo, da propadejo. Za to se tudi mi ne bomo na nasprotno stran ozirati, nego čemo samo „pro domo“ jedno reči.

Ko so se vršile dné 24. junija meseca volitve na Kranjskem po kmetških občinah, kolika radost in zadovoljnost je navdajala vsacega poštenega Slovenca, ko je zvedel izid teh volitv. Naši narodni poslanci Hohenwart, Klun, Pfeifer voljeni so bili povsodi jednoglasno, samo volitev v dolenjskih kmetških skupinah nij bila soglasna, voljen je bil grof Barbo s 97 glasovi nasproti 38 glasom, katere je dobil nasprotni kandidat Wurzbach. Kako pa je prišel Wurzbach k tem glasom? Njega so volili nemški Kočevarji, katerih je 34, in v Trebnjem in Radečah je ujel po dva glasa. Ako bi

nemškutarji postavili tudi zdaj svojega kandidata, zmagali z njim sicer ne bodo, a volili bi ga zopet Kočevarji, in ko bi ostali isti volilni može, kakor pri zadnjih državnozbornih volitvah, dobil bi tudi morebiti ona dva glasa v Trebnjem in dva v Radečah, katere je tudi Wurzbach dobil. Ali to je, volilni može ne bodo prejšnji, nego po zakonu se morajo za dopolnilno volitev državnega poslanca voliti drugi volilni može, t. j. voljeni morejo biti isti volilni može, a voljeni morajo biti na novo. In baš to je nam ugodno. Mi smo sicer popolnoma preverjeni, da bodo pri volitvi volilnih mož v dolenjskih kmetških občinah voljeni samo taki volilni može, ki bodo vsi dali svoje glasove našemu narodnemu kandidatu, in da bode po takem tudi ta volitev soglasna (ne štejemo pa Kočevarjev, ki ne govoré našega jezika). Da bode pa ta volitev resnično tudi soglasna, treba je, kakor smo že včeraj v lokalni notici omenili, da dolenjski volilci ne volijo za volilne može zdaj nič več ónih dveh Trebnjcev in Radečanov, ki so pri zadnji volitvi za državni zbor sramotili pošteno kmetško ime s tem, da so rajši za tujca nasprotnika glasovali, nego za rojaka svojega prijatelja.

Pri zdanji volitvi gre bolj nego kedaj za našo slovensko čast. Nij samo dosti, da je voljen naš poslanec, nego s soglasno volitvijo morajo dolenjski kmetje pokazati, da je narodna stvar od dne 24. junija meseca do zdaj napredovala; pokazati morajo zdaj dolenjske kmetске občine, da je izgleđ gorenjskih in notranjskih kmetških občin tudi nánje uplival. Mi izključujemo popolno možnost, da bi kateri drug razen od narodnega središčnega

odbora postavljeni kandidat zmogel, nasprotna nemčurska stranka je v letošnji slabši letini tako močno trpela, da z njo nij več računati kot z nevarnim faktorjem; tembolj moramo pa skrbeti za to, da ostane naš ponos nedotaknen, in v to ime kličemo dolenjskim kmetškim volilcem: Volite samo take volilne može, ki bodo vsi brez izjeme glasovali za našega poslanca.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 15. dec. [Izv. dop.]

—x. Predno je zbornica prešla denes k dnevnemu redu, naznanil se jej je izid volitev v delegacije v gospodске zbornici in kako da je ta sklenila o vojaške postavi. Na predlog Zeithammerjev se je vladna predloga o vojaškem zakonu izročila brambenemu odseku, da o njem ustmeno poroča. Poslanec Mauthner je interpeliral vlado, kaj da je uže storila gleđ ljudskega štenja v prihodnjem letu. Poslanec dr. Rozer je predlagal, da vlada hitro poizve o revščini v krkonoskih gorah, da se siromakom pomaga.

Zbornica potem preide k dnevnemu redu in sicer je bila prva točka drugo branje vladne predloge gleđ pobiranja davka v prvem četrtletji prihodnjega leta. Zakon se brez debate sprejme.

Dolga debata se je vnela pri vladnej predlogi o podaljšanju trgovinske pogodbe z Nemčijo. Vladi se je očitalo, zakaj da še le v zadnjem trenutku stopi pred zbornico in zahteva pooblastila o tej stvari. Poslanec Suess je dejal, ka vlada nij imela prav, ko je toliko časa to zadevo pri miru pustila, ko je vendar poznala trgovinsko politiske namere Nemčije. Nemčija, — dejal je Suess, — zahteva od

Listek.

O raju.

Iz slavjanskega bajeslovja.

Češki spisal v „Slavjanskem Almanahu“ za 1879. leto Jan Máchal.

(Dalje.)

Kar je Slavjanom najmilejšega, godba in spev, s tem je napolnjen v obilnej meri raj, da, niti plesu tam ne manjka, kakor kaže češka pesen:

Všichni svatí tancováí
Mezi nima Pámbu,
Svatý Petr vyskakoval,
Až se chýtal trámu.

Tudi sladkemu spanju more se tam udati in prijetne sanje spuščajo se na trepalnice dremajočih.

Usnula, usnula
Ja Maria v ráji,
V ráji na kraji.
Uzdál se jí sniček

Z jejího srdečka,
Vyrůstá jí na něm
Krásná jablonečka.

Duše umrlih ljudij, katere tja prihajajo so veselo od svojih znancev pozdravljene. Takoj posadé jih na zlat stol, prinesó jim hladne vodice, rujnega vina in druge pijače srce razveseljujoče, da bi se okreptale in ljubezno z njimi razgovarjale.

Srbi pojó nad grobom mrtvega tako-le:

I tebe će posaditi
U zlatnom svome stolu,
Pak će tebe prinijeti
Jeden imbrik ladne vode,
A u drugi rujna vina,
U trećemu kordijala,
Da im ljepše progovoriš,
Na pitanja odgovoriš.

Ko so angelji, nesoči na svojih krilih ubogega Lazara, dospeli k rajskim vratom zvali so:

Otvírejte nám vrata,
Nesem milého bratra.
Posad'te ho na lúně

Pánu Bohu na klině,
Přineste mu stolici
A vinečka sklenici.
Nech se Lazar napije,
A nechť si odpočine.

Dušici, kadar po dolgem blodenji vendar je v raj vzeta, kličejo druge:

Pojď dušičko, večerati
Budeš s námi přebívatí.

Smrt prišedša po gospodarja, zove ga na gostí k nebeskemu otcu:

Pospěš a nemeškej,
Mily hospodáři,
Ty půjdeš na hody
K nebeskému otcí.

Raj vzel je v obče v misli krščanske to, kar dela blagostanje v življenji; tako dé Rus:

Chozjain v domu, kak Adam v raju.

Blaženo življenje v nebesih na humorističen način slika nam jedna hrvatska pesen:

Hodi, Janko, ya nebo,
Onde češ imat dobro;
Onde češ dobro imat;

Avstrije samo koncesij, sama nasprotno pa ne bode ničesa Avstriji odstopiti. On je izrazil bojazen, da bode politiški oziri zatrli gospodarstvene težnje. Isto so naglašali tudi še drugi govorniki. Zbornica je potem vlado pooblastila, da podaljša popolno ali samo deloma provizorno trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Nadalje je zbornica potrdila tudi predlogo o podaljšanju trgovinske pogodbe s Francosko.

V prihodnji seji v sredo pride na vrsto poročilo brambenega odseka o vojni postavi. Tudi zdaj vladna predloga ne bode dobila potrebne večine, ker se je ločilo samo neznatno število iz kluba liberalcev, ki bodo glasovali za nespremenjeni sprejem vojaške postave, vsi drugi centralisti bodo pa ostali še nadalje v opoziciji.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. decembra.

Klub nemških „fortschrittlerjev“ **državne zbornice** je v seji 15. t. m. sklenil glasovati zoper § 2 vladne predloge. Ta sklep je za vse ude vezaven. Če bi se začela v drugeje obravnavi vojne postave kaka debata, bode govoril v imenu kluba dr. Sturm.

Pravna stranka bode po božiči v državnem zboru predložila svoje predloge o šolskih zadevah in priporočila izvolitev šolskega odseka 24 udov.

Brambeni odsek poslanske zbornice je zopet vojno postavo nespremenjeno sprejel. Dne 15. t. m. je imelo nad 20 liberalcev posvetovanje, ki mislijo glasovati za vojno postavo.

Zadnja seja državnega zbora pred prazniki bode v petek. Niti obravnave o zemljiščnam davku niti o volitvi Offenheimerje ne pridejo do praznikov na vrsto.

Davkovski odsek je dne 5. t. m. dokončal posvetovanja o zemljiščnem davku. Poslanec Krzeczunowicz je izvoljen za poročevalca pri obravnavi o zemljiščnem davku.

Zbor zemljedelcev na Dunaji je 15. t. m. imel posvetovanja o kmetijskem poduku. Sklenili so priporočati, da bi se v ljudske šole bolj oziralo na kmetijski poduk, da bi na kmetijskih nižjih šolah poduk trajal najmenj dve leti, da bi mladeniči, kateri so kmetijsko šolo obiskovali dve namesto tri leta služili aktivno pri vojaki. Nadalje priporoča zemljedeljski zbor, da bi oni, ki so dovršili srednje kmetijske in gozdarske šole imeli ista prava kakor absolvirani gimnazijalci ali realci na enoletno prostovoljno službo pri vojaščini; ter da bi se na vseh učiliščih in višjih tehnič-

nih šolah napravile stolice za kmetijstvo in gozdarstvo.

Avstrijska delegacija je s 30 glasovi od 59 glasov izvolila viteza Schmerlinga za prvosednika. Knez Czartoryski je dobil 28 glasov. Za podpredsednika je izvoljen Wolfrum z 31 glasovi proti 27, katere je dobil Smolka.

Minister Haymerle v nekem dopisu delegacijam naznanja, da jih bode cesar 18. decembra ob 2 uri popoldne sprejel; — Haymerle je predložil skupni proračun za l. 1880 ki za 5.600.000 gld. presega skupni budget letošnjega leta. Vojni troški so za 45.830 višji od letošnjih sprejeti v proračun. Izvenrednih troškov za Bosno in Hercegovino je 8 milijonov, letošnje leto jih je bilo okolo 30 milijonov.

Ogrska delegacija je enoglasno škofa Hayaalda volila za predsednika, Pronayja za podpredsednika. Sekcijski šef je predložil podobne predloge, kakor Haymerle v avstrijski delegaciji. Potem so bile volitve odsekov; grof Andrassy je voljen v odsek za vnanje zadeve.

Vnanje države.

Ruski car je poslal generalu grofu Totlebnu, generalnemu gubernatorju, sledeči telegram: Srečno sem se vrnil v Petrograd in sem našel vaš telegram, za katerega se vam prisrčno zahvalujem. Popolno vam zaupam svoja čuvstva. Da nam Bog pomaga zatreti upornike.

Vzhodnje-rumelijsko provincialno zbranje je 10.000 turških lir dovolilo za begunce.

Francoski „Journal Officiel“ naznanja odstop ministra pravosodja Leroyer-a, kateri je pa še prej imenoval več novih sodcev in svojega podtajnika. Novi minister se bode še le pozneje imenoval, ker Leroyer hoče sam na interpelacijo odgovoriti, katero misli poslanec Lecroy staviti glede rabe amnestijske postave. Mej tem se je pa v Parizu govorilo o splošnej ministerske krizi; govorilo se je, da Freycinet na mesto Waddingtona postane ministerski predsednik in Brisson na mesto Leon Say-ja finančni minister. Dozdaj se ta poročila niso potrdila.

Alphonse Humbert, ki je bil nedavno voljen za mestnega svetovalca, a vlada nij potrdila te volitve, v posebnem pismu naznanja volilem arrondissementa Orange, da sprejme ponujeno mu kandidaturo poslanca v poslansko zbornico, katere prej nij mislil sprejeti in sicer za to, ker je ministerstvo še ostalo, katero Orangeani sovražijo in ker je óao splošno amnestijo, katero si ti želé, zavrglo. Zato on spozna, da je nega treba v zbornici, da zagovarja svobodo Francije in se poteza za pregnance v novej Caledoniji. Znano je, da je Humbert radikalec, ki je bil v prognanstvu, a je zdaj od vlade prognanstva oproščen, a mu niso prejšnje politične pravice zopet podeljene. Njegova izvolitev bode nezaupnica

vladi, in pri verifikaciji v zbornici vprašanje o amnestiji sprožila.

V francoske zbornici je Legrand naznanil, da bode meseca januarja pri predloženji rumenene knjige interpeliral o stanji židov v Rumuniji; zljaj pa je vprašal, ali misli vlada priznati neodvisnost Rumunije. Ministerski predsednik je odgovoril, da je vlada vedno imela simpatije do Rumunije. Na nje zahtevanje so Rumuniji razširili zemljišče za odkodovanje Besarabije. Za revizijo postavodajalstva se je uže mnogo doseglo. Francija se dogovarja o tem še vedno z drugimi vevlastmi. Vlada upa priznanje rumunske neodvisnosti. Zbornica francoska je 80 milijonov dovolila za popravo cest. Budgetni odsek zbornice je zavrgel budgetne spremembe v senatu.

Italijansko ministerstvo bode v zbornici predložilo provizorični budget za 1880. leto. Če pa zbornica ne dovoli budgeta, bode razpuščena. — General Caldini misli svoj mandat v senatu zopet izvrševati, da opraviči svoje postopanje v Parizu.

Iz **Madrída** se poroča, da so vesti o notranjej nezadovoljnosti pretirane. Demisijoniralo je le šest generalov, kar gotovo nij mnogo, če se v ozir jemlje, da ima Španska pri 69.492 mož infanterije, 16.130 konjikov, 10.252 topničarjev in 4.146 m. ženijskih čet 548 generalov, in sicer 11 generalnih kapitanov, 86 generalnih lejtenantov, 128 maršalov (generalmajorjev) in 323 brigadirjev. Neredov v vojni tudi se nij bati, ker odstopivši generali niso imeli nikakih komand, a so bili na upravnih mestih. Canovas del Castillo in Martinec Campos sta se po dolgem posvetovanji v vseh važnih uprašanjih pogodila; poslednji je odločno grajal postopanje manjšine, da se zborničnih sej ne udeležuje.

Angleški poslanik lord Dufferin v Peterburgu je na svojem potovanji preko Berlinu odšel v Varzin h knezu Bismarku, kjer se je nekaj dni mudil.

Poročila iz **Indije** pripisujejo napadu na Lyttona političen pomen.

Po poročilu iz **Kabula** v „Daily News“ je pri prvem napadu Afgancev na angleško vojno palo več vojakov, nego se je prej poročalo. Bilo je 58 mrtvih in 25 ranjenih. V boju dne 12. in 13. t. m. je, kakor oficijalno poročilo javlja, general Roberts zmagal Afgance na vseh črtah. Afganskih rodov je bilo v boji mnogo zbranih, kabulski prebivalci so jim pomagali. Afganске zgube so velike, Angleži so imeli 6 oficirjev in 37 mož mrtvih pa 10 oficirjev in 66 mož ranjenih. Še druga poročila pak javljajo, da je Roberts v neposredni sili, in da se mu ne bode mogoče rešiti.

Dopise.

Iz Sofije 7. decembra. [Izv. dopis.] (O notranjem položnji.) Kakor je bilo

Ničtar nečeš ti delat;
Konac bude oranju,
I težkomu kopanju;
Onde moraš taske jist,
Ni ti triba kruha grizt;
Ni ti triba kopati,
Nego grozdje zobati,
Moreš dobro vino pit,
A ni ga triba platit;
Vino curi kot voda
Iz Tokajskoga suda.
Kad tamo k jilu gredu,
Vsi ti hip hop zakriči.
Prepelice je pečenih,
Jarebic prelipih;
Kad im nosi zečinu,
Onda malo počinu;
Kad im nosi govedje,
Toga nikdor neče;
Kad im nosi gusinja,
Onda opet vsi kihnu;
Kad im nosi mastnecu,
Vsaki bi rad sgrabil ju;
Kad im nosi paštetu,
Oni nad njum trepeč;
Kad im nosi kopuna,
Tako 'e vrčea jur puna.

Ovaj 'z stakla napija,
Drugi čabar ponuja.
Jedan angelj farulja,
A onaj drugi dudu,
A dva mi pak rajlaju,
Oni drugi taneaju,
Simo tamo skačeju,
I tako se raduju;
Bog jim dade krejcare,
Ča davadu va rajle.

Tudi poroke se v raju obavljajo, kakor nas o tem poučuje moravska pesen:

A p'ed rajem, rajem,
P'ed rajskymi vraty,
Stoji tē tam stoji
Cypris malé dřevo,
A pod tym Cyprisem
Pěkný stůl ohrůly,
Za tym stolem sedi
Pan Bůh s apoštoly.
A za nēma stojí
Překrásny mládence.
A za tym mláďencem
Překrásná panenka,
Zeptaj se jich Petře,
Co oni žádají?
A oni žádají

Svatého sobáše.
Sobaš ty jich Petře,
A já jich požehnám.

Do cela vendar nij možno nikakor naslikati slasti in blagosti, kakor jih prebivalci rajski uživajo. Primerno pravi slovaška pripovedka „Nebeska slava“, da „nijeden človek, ko bi ravno stokrat modrejši bil od nas, ne ve povedati, kako se mu je godilo tam v nebesih“. Jedin namreč sin bogatega gospoda nij se hotel preje oženiti, dokler ne vidi nebeske slave. Nemogoč to dočakati, sklene vendar oženiti se; pred svatbo na golih kolenih klečé moli Boga, da bi izpolnil njegovo željo. Res Bog starega človeka pošlje ponj, in ta ga uvéde v nebó. Bilo mu je tako dobro, da je pozabil na otca in na nevesto in na vse, kar mu je kedaj milo bilo. Vsako uro prišel je božji sel hoteč ga zopet na zemljo dovesti, ali on je v jedno mer prosil, da bi še vsaj urico v nebesih ostati smel. Po treh urah končno podala sta se zopet na ta svet. Kako se je tu mladenič začudil, ko je vse spremenjeno našel

vedeti naprej, razpustil je knez bolgarsko narodno sebranje; kajti drugače nij bilo mogoče konec storiti ónim pomešanim odnošenjem, v katerih se je narodno sebranje in z njim vred cela bolgarska država te dni nahajala. Nkdo nij vedel, na čem da smo, in nij se bilo moči orientovati v teh okolnostih. Narodno sebranje dalo je v svojej adresi na Njegovo Visočanstvo kneza dne 24. novembra sedanjemu ministerstvu (Burmov-Balabanov) nezaupnico, in to — kakor se je izrazilo narodno sebranje — zaradi njegovih „protikonstitucionalnih“ del, katerih pa se vé da nij nabrojilo, ker néma zato nikakih dokazov. Vsa te nezaupnice dalo je ministerstvo demisijo, kakor zahteva način parlamentarnega življenja, in knez jo je tudi sprejel. Naročil je potem predsedniku sebranja, Petku Karavelovu, da sestavi novo ministerstvo. Ta se je trudil dvanaest dni, da bi dobil svoje može vkupe, — pa brez uspeha. Knez je tudi želel, da sestavi koalicijsko ministerstvo, v katerem naj bosta od prejšnjih ministrov g. Načević in g. Grekov, ki sta oba izvenredno sposobna za to častno in visoko mesto. A niti na ta način nij Karavelov mogel rešiti svoje zadače. To neizvestno stanje trpelo je celih dvanaest dni. Sebranje nij nič razpravljalo, javno mnenje je bilo vznemirjeno, dohajali so iz dežele telegrami, kaj je, kaj se godi? Bilo se je bati celó nemirov. In tu nij bilo drugega pripomočka, kakor razpuščenje narodnega sebranja, ker z njim se nij dalo priti na čisto, niti do urejenih razmér v državi.

Sicer je imelo sebranje v teku meseca dni, kar je zasedalo, dvajset sej. Govorilo se je strašno mnogo, a napravilo se nij skoro nič, razven tiste adrese, katere še knez nij mogel sprejeti, ker ne odgovarja niti formalnim zahtevam takega spisa. Največ je bilo čuti napadov liberalne strani na ministre, ali pa osebnih napadov jedne stranke na drugo. Od zakonskih osnov, ki so se napominjale v prestolnem govoru, nij nobena prišla na razpravo.

Napomeniti moram, da se je „liberalna“ stranka sama mej soboj uže razdelila bila na frakcije, tako da pri popravljanju adrese zavoljo njenih formalnih pogrškov predsednik in njegovi prijatelji nijso mogli več prodreti n. pr. z naslovom „Visočestvo“, kateri knezu uže po rodu njegovem pripada, nego so zma-

gali ultraradikalci z naslovom „Svetlost“. Za to je menda Karavelov uže postal sam s svojimi nezadovoljen — kar je gotovo tudi pomagalo pospešiti konec sedanjemu narodnemu sebranju.

Po zakonu o bolgarskej konstituciji ima se prihodnje narodno sebranje sklicati v štirih mesecih. Bilo bi želeli v interesu naroda, da pridejo skupaj razumni in previdni narodni predstavitelji, ki bodo delali za splošni blagor naroda, ne gledé na osobne interese pojedinca in puščajoč na stran osobne mržnje. Bolgarska, katera se nahaja v drugem letu svojega osvobođenja izpod turške samovlasti, potrebuje pred vsem notranjega miru, okrepljenja in resnega organizatorskega dela. Umno pospeševanje in povzdigovanje materialnega stanja naroda, ki prebiva v tej blagoslovljenej deželi, dobra in stroga uprava v notranjem, urejenje mnogobrojnih in lahkih spojenj s zunanjestjo, a pred vsem spoznanje, da najlepša uporaba svobode obstoji v primernem omejenju pojedinca na korist cele države: — to so glavni pogoji srečnega in uspešnega razvijanja vsake države. To mora biti tudi program vsakega bolgarskega rodoljuba, in kjer, kakor upamo, o teh največjih in najvažnejših smotrih naroda obstoji jednodušnost, tam se lahko najde tera za sporazumljenje in zajedniško delovanje; a vsi dandenes kot nerešljivi izgledajoči ekstremi bodo izginili kakor senca. In tedaj bode postala Bolgarska, kar jej pripada: mogočna in koristonosna slavjanska kulturna država na balkanskem polotoku.

A. B.

iz Gradenca. 15. decembra. [Izvirni dopis.] Ne vem, ali zanimajo „Slovenskega Naroda“ čitateljstvo poročila iz dijaških krogov, ali ne. Pa če tudi morda v obče ne zanimajo, nekaterim utegnejo vendar ugajati. Usojam se tedaj denes poročati sicer ne o delovanju tega ali ónega dijaškega društva — to upam da stori kdo drug izmed dijaštva — ipak o nič manj važnem zavodu, o zavodu, ki je za bornega slovenskega dijaka, kateri pride na vseučilišče, zelo velike vrednosti, namreč o „podpiralni“ zalogi slovenskih vseučiliščnikov“. Sledeči podatki so posneti iz poročil obónega zbora, pri kojem se je tudi volil nov odbor za nadzorovanje premoženja. V prošlem letu dovolilo se je 17 prošcem skupaj 230 gl.

v mesečnih podporah po 3. 4. 5 gl. Dohodkov je imela zaloga skupaj 527 gl. 26 kr. in sicer je podelil zalogi: Kranjski deželni zbor 100 gl., Štajerski 100 gl., Goriški 20 gl., Ptujška čitalnica 30 gl., vseučiliščnik grof Andrej Potocki 20 gl., g. dr. Josip Staré 15 gl., g. dr. B. Inavec 5 gl., več gospodov iz Ptuja skupaj 6 gl., nekaj dijakov vseučiliščnikov skupaj 6 gl., ostala svota pa je došla po obrestih od glavnice. Skupnih troškov pa je bilo 235 gl. 23 kr.; tedaj znaša ostanek 292 gl. 3 kr. Blagajnik g. prof. dr. Bidermann je nasvetoval, naj se za to kupijo 3 papirne rente à 100 gl., da bode glavnica, ki je znašala vlani 2600 gl. za 300 gl. povikšana; in ako se prištee tistih 100 gl., koje je zalogi podarila šoštanjska posojilnica, a koje ona hrani in zalogi pošilja samo vsakoletne obresti, znašala bi glavnica ravno 3000 gl. V začasni odbor, ki presojuje razdeljevanje in vodi nadzorstvo premoženja, izvoljeni so bili izmed dijakov: jurista gg. Ivan Rudolf in Valentin Krisper, filozofa gg. Josip Lendovšek in Lovro Požar in medicinec g. Ozim; od akademičnega senata delegirana gg. profesorja dr. G. Krek in dr. Bidermann imata glavno vodstvo in sicer opravlja prvi predsedništvo, in drugi blagajništvo. — Ne morem si kaj, da bi mimogredé ne omenil, da so se drugi Slovani razven Slovencev, akopram se zavod zove „podpiralna zaloga slovenskih vseučiliščnikov“, zelo že ne popolnoma odtegnili budi si gledé podpiranja koristnega zavoda, budi si gledé prejemanja podpore od zavoda. Iz tega bi skoraj naposled človek moral sklepati, da osobito pri Slovencih mnogo bornih mladeničev študira, pri drugih Slovanih pa le premožnejši. In borne pa marljive mladeniče gre podpirati! Oni bodo v hvaležnem spominu na to vrli Slovenci tudi pozneje, bodo podpirali jednako svoje naslednike. Slednjič si dovoljujem vsem darovalcem javno izreči srčno zahvalo, ob jednom pa naglašati vročo željo, naj rojaki še v prihodnje ne pozabijo na ta dobrotvorneljni zavod.

Domače stvari.

— (Nemškega cesarja soproga,) ki je to jesen, kakor znano, iz laških toplic prišla gledat veliško fabriko in Ljubljano, je tukajšnjemu velikemu trgovcu, gospodu Josipu

in nikogar poznati nij mogel. Pozneje stoprav je zvedel, da je bil tri sto let v nebesih, a on je menil, da je tam bil samo tri ure. Tako naglo mine čas v rajskih radostih. Ravno tako v moravskej pripovedki bila je deklé, katera se nij hotela omožiti, nego do groba deviški venec ohraniti, 1050 let v nebesih, a njej zdel se je ta čas kakor samo jedno leto.

Tega rajskega življenja bil je s prva deležen tudi človek t. j. Adam in Eva; vendar zaradi neposlušnosti bila sta oba iz raja izgnana na strastim in trudom vsakdanjega življenja izdana. V duhu biblijskem poje o tem izgnanju prvih roditeljev iz raja češka pesen:

Šel jest Pán Bůh šel do ráje,
Adam za ním poklekaje.
Když do prostřed přicházeli.
Pravil Pán Bůh k Adamovi:
„Ze všech stromů požívejte,
S jednoho jen zanehejte,
Který stojí prostřed ráje,
Modrým kvítkem prokvétaje.“
Učinil se ďábel hadem,
Podved Evu i s Adamem.

Utrh jabko velmi prudee,
A podal je Evě v ruce.
Eva vzala, okusila,
S Adamem se rozdělila.
„Jez Adame, jez to jabko,
Což jest po něm velmi sladko!“
Tak se oba prohřešili,
Z ráje ven vyhráni byli.
Dal jim Pán Bůh po motyce,
A poslal je na vinice,
„Jděte, jděte a kopejte,
Chleba sobě dobývejte!“
Než se chleba dokopali,
Dost se oba naplakali.

V mnogem pogledu zanimiva je poljska prislovica, v katerej se razklada, v kakem jeziku so v raji govorili kača, Eva, Bog in angel: „Diabel Ewę po wlosku zwodził, Ewa Adama po czesku, bóg jich po niemiecku grocił, aniel zas po węgiersku z raju wygnął.“

Po izgnanju Adama in Eve iz raja mora vsak človek, kateri tam prebivati hoče, pred vsem umreti na tem svetu; niti D. Marija nij bila tega pogoja rešena. Ko se je Kristus Gospod v nebo podajal, prosila ga je Marija:

„Sináčku můj milý a ja prosím tebe,
Rač mne s sebou vzít do věčného nebe;“
a Kristus jej je odgovoril:

„Nemůže, matičko, nemůže to býti,
Ty musíš, matičko, na zemi umřít.“

Drugi glasni pogoji, da bi kdo v raj priti mogel, je čednostno in bogumilo življenje na zemlji. Sv. Peter ne sme nikomur rajskih vrat odpreti, kdor ne bi bil bogaboječe živél, in ko bi to bila tudi lastna njegova mati. V srbskejši pesni hoče mati sv. Petra z njim vred v raj uiti, ali sv. Peter jej pravi;

Koliko si živovala.
Nisi raja dostajala:
Nisi gladnog naranila,
Ni žednoga napojila,
Ni' si gola preodela,
Niti bosa preobula,
Nit se slepom udelila,
Veće jedno povesameo,
Na troje si razcepila,
I triput si uzdanula:
„Jao moje povesamee!
Kuda ćeš se povlačiti,
Po brdina po dolina,
Po slepačkim torbetina!“ (Dalje prih.)

Krisperju, ki jo je tačas vodil po našem mestu, za spomín poslala svojo fotografijo z lastnoročnim podpisom in preprijaznim zahvalnim pismom.

— (Nebna prikazen.) Piše se nam od tu: V noči od vtorka na sredo ob polu 12. ure opazili smo na zimsko-vedrem netu krasen meteor izredne velikosti; svetil se je intenzivno v belo-zelenem svitu, a za soboj je puščal ognjene iskre. Meteor je padel od severo-vshoda proti zapadu.

— (V čitalnične restavraciji) bode denes zvečer imel govor neki inostranec o najvažnejših novjših iznajdbah, o telefonu in mikrofenu. Ker je stvar sama na sebi uže zanimiva, in se bode lahko vsagdo sam preveril o istinosti telefonovih „čudežev“, govor pa se prične točno ob 8. uri, naj vsagdo tudi točno pride, da ne bode početka govora zamudil, v katerem se bodo dotični aparati razjasnjevali.

— (Goveje kuge) bo menda skoro popolnem koncu na Kranjskem. Zdaj sta okužena samo še dva kraja, Dolž v smihelsko-stopiškej in Dule v suhorskej občini.

— (Na smrt opalil) se je v Krasinci, občine podzemeljske v sodnem okraji metliškem, trileten deček. Bil je nekaj časa sam v izbi, kjer je svetila trska, pa je luči menda preblizu prišel, da se mu je vnela srajčica, ki jo je na sebi imel pa družega nič. Mati pač takoj na vpitje priteče iz veže, pa otrok je bil uže tako hudo osmojen, da je drugi dan umrl.

— (Narodna čitalnica črnomeljska) ima dné 21. grudna t. l. svoj občni zbor. Vse p. n. vnanje društvenike vabimo tembolj k udeležitvi, ker je mej drugim na dnevnem redu tudi volitev novega odbora.

Odbor.

Trgovinsko poročilo.

Minoli mesec je trgovina malo zastala; žita so se posebno zanemarjala, ker je izvažanje sploh nekoliko pojenjalo; tudi je bila naša trgovina občutljivo zadeta s prepovedjo uvažanja pridelkov na Grško. To pa je boje le začasna neprilika, ki se bode skoro toliko boljše živosti umaknila, kajti potreba živeža je povsodi in tudi v notranjih deželah zelo velika.

Kava. — Dasi minoli mesec nij mnogo izpečalo se tega blaga, ostale so vendar cene vseh kavni vrst, finih in slabših, jako trdne in še celo rastoče, kar je vidno znamenje, da se bodo zvišale, kakor hitro bode vprašanje po kavi le nekoliko živeje. — Potrjujejo nas v tem tudi poročila iz pridelovalnih krajev o vedno višjih cenah in živje kupčiji.

100 Klg.	
Kava Rio navadna . . .	po gl. 62.— do gl. 68.—
„ „ srednja . . .	70.— „ 74.—
„ „ srednjefina . . .	75.— „ 78.—
„ „ fina . . .	79.— „ 86.—
„ „ najfinejša . . .	88.— „ 98.—
„ Bahia . . .	67.— „ 75.—
„ Santos . . .	86.— „ 102.—
„ St. Domingo . . .	87.— „ 93.—
„ Java . . .	100.— „ 110.—
„ Malabar nat. fina in najfinejša . . .	94.— „ 104.—
„ Malabar plant. . .	— „ —
„ Ceylon nat. . .	92.— „ 100.—
„ Ceylon plant. srednjefina . . .	110.— „ 120.—
„ Ceylon plant. fina in najfinejša . . .	124.— „ 140.—
„ Ceylon biser . . .	142.— „ 150.—
„ Moka . . .	114.— „ 128.—
„ Portorico . . .	114.— „ 125.—
„ Costarica . . .	106.— „ 112.—
„ Manilla . . .	92.— „ 108.—
„ Guatemala . . .	102.— „ 114.—

Olje. — Za boljše namizne vrste zahtevajo se vedno višje cene vključno jako neznatnemu spečavanju; spomladi bomo imeli tedaj jako visoke cene. Cene slabših vrstam, posebno dalmatinskim so uže dalje časa stalne ali ne manje trdne. V sled slabih pridelkov oljkinega olja podražilo se je tudi bombažno, ter se prodaja po rastočih cenah.

100 Klg.	
Olje oljkinno delano čisto uležano . . .	po gl. 47.— do gl. 49.—
„ oljkinno Lecco jedilno pol fino . . .	45.— „ 46.—

100 Klg.	
Olje oljkinno Lecco jedilno fino in najfin. . .	po gl. 48.— do gl. 51.—
„ oljkinno namizno M. St. Angelo pol fino . . .	64.— „ 66.—
„ oljkinno namizno M. St. Angelo fino . . .	68.— „ 70.—
„ oljkinno namizno M. St. Angelo najfineje . . .	73.— „ 75.—
„ oljkinno d' Aix . . .	78.— „ 80.—
„ bombažno ameriško najfineje očiščeno . . .	41.50 „ 42.—
„ bombažno ameriško navadno . . .	38.50 „ 39.50
„ ribje hamburško 3 kronno origin. sod 170 Klg.	66.— „ —
„ laneno	40.— „ —

Riž — ima še vedno nespremenjene cene in velja o tem blagu, kar smo rekli uže v svojem zadnjem poročilu. Plačilo točno brez popusta

100 Klg.	
Riž italijanski slab . . .	po gl. 20.— do gl. 20.50
„ „ navaden . . .	21.— „ —
„ „ srednjefin . . .	21.50 „ —
„ „ fin . . .	22.— „ —
„ „ najfinejši . . .	23.50 „ 24.—
„ Rangoon Ia.	17.50 „ —
„ „ Ia.	16.50 „ —

Sadje. — Ker je na Francoskem užitek boje nekoliko pojenjal, pale so cene sadju za nekaj odstotkov; toda, ker tukajšnje zaloge niso velike, utegnile bi cene levantskemu sadju pozneje o živejšem povpraševanju iz notranjega zopet nekoliko poskočiti.

100 Klg.	
Rožiči po kakovosti . . .	po gl. 7.— do gl. 9.—
Smokve Calamata v venčih . . .	17.— „ 18.—
Smokve puljeske v sodih . . .	21.— „ 21.50
Smokve smirniške v skatljah Sultan Ia. . . .	32.— „ 37.—
Mandeljni sladki . . .	110.— „ 118.—
Pomeranče fine . . .	5.50 „ 7.50
Limone siciljske . . .	5.— „ 6.50
Rozine Sultan najfinejše (nove) . . .	35.— „ 36.50
Rozine Sultan fine (nove) . . .	27.— „ 28.50
Rozine Elemé (nove) . . .	27.— „ 30.—
Rozine Cismé . . .	26.— „ 28.—
Grozdje liparsko (novo) . . .	34.— „ 35.—
Grozdje levante (novo) . . .	24.— „ 25.—

Razno blago:

100 Klg.	
Cimet (cassia lignea) . . .	po gl. 76.— do gl. 78.—
Nagljeve žbice Zanzibar-ske . . .	220.— „ 230.—
Poper (štupa) Singapor-ski presejan . . .	54.— „ 55.—
Poper (štupa) Batavijski . . .	48.— „ 49.—
Piment Jamajski . . .	66.— „ 67.—
Votlenec (bimsstein) . . .	5.— „ 9.—
Kolofonij . . .	6.— „ 10.—
Kafra očiščena . . .	165.— „ 180.—
Ribe slanike (häringe) Yarmouth orig. sodček . . .	16.50 „ 17.50
Ribe polenovke (stock-fisch) nove . . .	29.— „ 36.—
Oreški (macisnüsse) Ia. 1 Klg.	3.50 „ 4.50
Rum Jamajski . . . liter . . .	1.40 „ 2.—
Zveplo Siciljsko mleto . . .	8.— „ 9.—
Zveplo Siciljsko v kosih . . .	6.50 „ 7.—
Soda angleška kristal. . .	6.50 „ 7.—
„ „ kalcin. . .	9.50 „ 11.50
Mjilo Canea . . .	33.— „ 45.—
„ Candia . . .	46.— „ 47.—
„ Cortü . . .	27.— „ 37.—
Kadilno zrnce (weihrauch) . . .	45.— „ 48.—
Vino Ciprsko . hektl. . .	38.— „ 65.—
„ Malaga . . . arobe . . .	11.— „ 14.—

100 kosov	
Bičniki (gajzeljniki) tržaški Ia.	gl. 50.— do gl. 32.—
Bičniki (gajzeljniki) tržaški IIa.	36.— „ 28.—
Bičniki (gajzeljniki) tržaški IIIa.	30.— „ 26.—
Bičniki (gajzeljniki) tržaški IVa.	26.— „ 22.—

Slanine in maščobe. — Slanine cene so vedno rastoče in utegnajo letos cene tega blaga doseči nenadejano visokost. — Cene maščobam se niso za zdaj sicer povišale, vendar niso nič manje zelo trdne. Denašnja angleška poročila javljajo nam novo zaatno podražbo, ki ne bo brez upliva za tukajšnji trg. Plačilo točno brez popusta.

100 Klg.	
Slanina hrbtnanec v orig. zabojih z znamenjem „Anchor“ z 10 do 12 kosi	po gl. 45.— do gl. 46.—
Slanina hrbtnanec v orig. zabojih z znamenjem „Squire“ z 11 do 13 kosi	43.50 „ 44.50
Slanina hrbtnanec v orig. zabojih z znamenjem „Squire“ z 14 do 16 kosi	41.— „ 42.50

100 Klg.	
Mast svinjska angleška Bancroft Ia.	po gl. 51.— do gl. —
Mast svinjska angleška Wilcox Ia.	48.— „ 48.50
Loj dalmatinski . . .	39.— „ 40.—
„ tržaški . . .	40.— „ 41.—
Petrolej — jako trdne cene in rastoče. — Minoli mesec so pale cene do gl. 12.50 po malem na gl. 11.25, denes so pa zopet gl. 11.75, ter utegnajo iti za nekaj dni uže nad gl. 12.—, in takih prememb v tem blagu utegnemo vsled netočnega dovažanja imeti vsak mesec.	

100 Klg.	
Petrolej točne izvršbe . . .	po gl. 11.50 do gl. 11.75
„ v nakup za mesec januarij . . .	11.75 „ —

Domači pridelki. — Po fižolu se je za tukajšnji užitek bolje povpraševalo, za izvažanje pa jako malo. Cene po malem padajo, kajti tega blaga je tukaj jako veliko in se po mogočnosti razprodaje. — Slive se le malo in po nizkih cenah zahtevajo. Maslo čisto zanemarjeno; izvažar se ga malo, trg je pa prenapolnen ž njim, radi česar je tudi prodajanje celo po jako nizkih cenah prav slabo. — Pšenična in koruzna trgovina zelo mlačna o neznatnem prometu. Prodaja se tu sè skladišča:

100 Klg.	
Fižol prepelčnik (novi) . . .	po gl. 13.— do gl. —
„ beli . . .	12.50 „ 13.—
„ bohinjec . . .	12.25 „ 12.50
„ svetlordeči . . .	12.— „ —
„ kanarin . . .	12.75 „ —
„ mešanec . . .	8.50 „ 9.—
Maslo Ia.	78.— „ 81.—
Konoplje	20.— „ 23.—
Proso	11.50 „ 12.—
Slive (okajene) . . .	16.50 „ 18.—
„ (neokajene) . . .	20.— „ 21.—

V Trstu, dné 15. decembra 1879.

Milesič & Dolenec.

Umrli v Ljubljani.

14. decembra: Marija Svete, gostaška, 74 let, v rožnih ulicah št. 13, vsled slabosti.
15. decembra: Jera Sirmik, šivilja, 37 let, v ribjih ulicah št. 7, za mrtvico v možganih.
V deželnej bolnici:
12. decembra: Fran Danič, dekle sin, 17 dni.
— Fran Žavbi, delavca sin, 14 dni.
13. decembra: Meta Močilnikar, dekle hči, 5 dni.
— Marija Suhadolec, delavka, 57 let, za pljučno tuberkulozo. — Reza Feitinger, gostaška, 71 let.
15. decembra: Marija Mrlak, gostaška, 85 let.
— Bernard Potokar, gostaška, 70 let, vsled starosti.
V vojaške bolnici:
13. decembra: Fran Allabauer, pešec 27. pešpolka, 20 let, za tifusom.

Tržice.

16. decembra:
Pri Slovci: Hafner iz Bistrice. — Duvelteroy iz Bordeaux.
Pri avstrijskem cesarji: Kančik iz Zagreba. — Medač iz Krškega.
Pri bavarskem dvoru: Klein iz Dunaja.

Dunajska borza 17. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)	
Šotni drž. dolg v bankovih . . .	88 gld. 70 kr.
Šotni drž. dolg v srebru . . .	70 „ 35 „
Zlata renta . . .	80 „ 90 „
1860 drž. posojilo . . .	131 „ — „
Akcije narodne banke . . .	847 „ — „
Kreditne akcije . . .	281 „ 20 „
London . . .	116 „ 75 „
Srebro . . .	— „ — „
Napol. . .	9 „ 31 „
C. kr. cekini . . .	5 „ 54 1/2 „
Državne marke . . .	57 „ 70 „

Tržne cene

v Ljubljani 17. decembra t. l.
Pšenica hektoliter 10 gold. 8 kr. — rež 5 gld. 53 kr.; — ječmen 4 gld. 5 kr.; — oves 3 gld. 9 kr.; — ajda 5 gld. 20 kr.; — prosó 5 gold. 4 kr.; — koruza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 5 kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; — masla kilogram — gld. 90 kr.; — mast — gld. 70 kr.; — špeh frišen — gld. 44 kr.; — špeh povojen — gld. 56 kr.; — jajce po 3 1/2 kr.; — mlika liter 8 kr.; — govednine kilogram 58 kr.; — teletnine 43 kr.; — svinjsko meso 42 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — same 1 gld. 42 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. 40 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Čitalnična restavracija.

Denes, četrtek 18. decembra, točno ob 8. uri na večer govoril bode znan physikar o

Edisonovem phonografu, mikrophonu v zvezi s telefonom,

najvažnejših iznajdbah; aparati bodo sodelovali. V interesu vsacega poslušalca leži, da pride točno, ker govor prične se z razlaganjem aparatov.

Govor traje eno uro. (583)

Posebni govori po pogodbi.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in urednik Maks Armic.